

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Vuggestuen Akvariet

2023

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og medarbejdere i dagtilbud.

Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte jeres skriftlige evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan. Den skal gennemføres mindst hvert andet år. Det er **ikke** et lovkrav, at I benytter denne skabelon.

Den lovgivningsmæssige ramme for udarbejdelse og evaluering af den lokale pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er udfoldet i Børne- og Undervisningsministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#).

Vær opmærksom på:

- Den primære målgruppe for den skriftlige evaluering er jer selv og forældrene i jeres dagtilbud
- Det er et krav, at I reviderer jeres skriftlige læreplan på baggrund af evalueringen, hvis evalueringen skulle give anledning til ændringer eller justeringer.
- Fokus i evalueringen er på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes udbytte, dvs. hvorvidt og hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn.
- Evalueringen skal offentliggøres.

Denne skabelon indeholder alle de lovmæssige krav til evalueringen. Lovkravene finder I i de to midterste afsnit "Evaluering og dokumentation" og "Inddragelse af forældrebestyrelsen". Skabelonen indeholder desuden spørgsmål, som kan støtte jeres evalueringsproces samt jeres fremadrettede arbejde med løbende at revidere den skriftlige læreplan.

[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.”

”Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

I Vuggestuen Akvariet har vi særligt sat fokus på at skabe fælles faglig retning for det pædagogiske arbejde

Vi har taget udgangspunkt i de fysiske læringsmiljøer og fælles faglig retning for brug af sprogtrappen.

De fysiske læringsmiljøer indendørs

Vi har taget udgangspunkt i en KIDS rapport udarbejdet af pædagogisk leder og ekstern konsulent, som viste forskelle i det fysiske læringsmiljø gennem hele huset.

Alle personaler været præsenteret for resultatet i rapporten.

På personalemøder er der arbejdet med opretholdende faktorer (hvilke udfordringer er der i læringsmiljøet)

Disse udfordringer er der lavet konkrete ændringer og handlinger på.

Personalet har gennemført 4 læringsmoduler om fysiske læringsmiljøer, hvor der er arbejdet med video undervisning af Charlotte og Susanne Ringsmose, læsning af fagtekster (Fra bogen; Rum og læring) indretning af læringsmiljøer og justeringer i praksis.

Der er arbejdet med konkrete øvelser på personalemøderne for igangsætning af lege og opbygning af læringsmiljøer.

Alle stuer har arbejdet med fælles faglig retning for indretningen af de fysiske læringsmiljøer.

Resultatet er blevet en mere ensrettet måde at have tænke og indrette de fysiske læringsmiljøer på alle stuer. Det har mindsket forskelle i huset på de muligheder børnene har for at indgå i leg.

Der er udarbejdet sproglige hjælpe-sætninger, som kan støtte legen. De hænger tilgængelig på alle stuer dér hvor legen foregår.

Vi gør ”klar til klar” i stedet for ”at rydde op”

Læse	"skal vi læse en bog sammen?" "Måske..... også vil være med til at læse bog" "Vi sidder her sammen, det er rart" "Vil du læse lidt for mig og..... Prøv at fortælle mig hvad du ser på billedet."
Konstruktion - klodser	"Skal vi bygge et tårn?" "Vi har brug for din hjælp til at bygge tårnet helt op til loftet" "Hvilke klodser skal vi starte med?" "Jeg tager den blå klods, hvilken klods tager du?" "Pas på tårnet ikke vælter....."
Leg med dyr	"Måske dyrene vil med ud og gå en tur – hvem skal vi tage med?" "Hesten går på vejen – hvad laver grisen?" "Hej..... godt du kom. Vi manglede lige en som kunne gå en tur med bjørnen."
Køkken	"Skal vi lave noget mad til.....?" "Hvad for noget mad skal vi lave – hvad kan du lide at spise?" "Vi kan spørge om..... vil hjælpe os med at lave mad" "Vi skal have dækket bordet – hvad skal vi bruge?"
Sugekopper	"Vil du hjælpe mig med at sætte sugekopperne fast på vinduet?" "Jeg tager de grønne sugekopper – hvilke sugekopper vil du sætte fast?" "Vi kunne spørge..... om h*n vil hjælpe os" "Hvad sker der hvis vi sætter sugekopperne sammen?" "Kan sugekopperne sidde fast andre steder"
Biler	"Vi kunne køre en tur med bilerne – hvor skal vi køre hen?" "Jeg kører med den gule bil – hvilken kører du med?" "Måske vil ..... med ud og køre en tur med bilerne" "Hvem styrer bilen?"
Dukker	"Whaaaaah whaah whaah, sikke babayen græder. Vil du hjælpe mig med at trøste den?" "Jeg tror babyen er træt, vil du hjælpe mig med at putte den?" "Skal vi skifte babyen inden den skal sove?" "Hov, har babyen noget i bleen?" "Måske..... Vil med ud og gå en tur med babyen?"

Fælles faglig retning for; Sprogtrappen

Der har i akvariet været behov for at gøre brug af ét og samme redskab i hele enheden. Det er besluttet i Københavns kommune, at vuggestuerne bruger sprogvurderings redskabet; sprogtrappen.

Af den baggrund arbejdes der med sprogtrappen i vuggestuen Akvariet.

Personalet har været på 2 introduktions møder med "huset Pia Thomsen".

Den sprogansvarlige i akvariet har i samarbejde med pædagogisk leder lavet et implementeringsforløb for personalet, hvor der har været plads til at øve sig i redskabet.

Sådan arbejdes der med sprogtrappen i akvariet: Alle børn indplaceres i sprogtrappen inden 2-års samtale eller ved bekymring. Der aftales på hvert stuemøde, hvilket barn der skal indplaceres, sådan at personalet kan observere i dagligdagen og lave en individuel placering af barnet i sprogtrappen. På næst komne stuemøde samler vi data og laver en fælles sprogtrappe, som præsenteres til forældrene til 2 års samtalen.

Vi evaluerer løbene arbejdet med sprogtrappen. Det gør vi ved at spørge forældrene, hvordan det har været at blive præsenteret for sprogtrappen til forældresamtale og ved at se på om de tiltag vi sætter i værk, er hjælpsomme for børnene i hverdagen.

Vi har i fyrtårnegruppen/sprog drøftet hvordan vi kunne få redskabet til at være en naturlig del af arbejdet med børnene.

Der hænger laminerede sprogtrapper synlig tilgængelig på alle stuer, sådan at personalet kan lave deres individuelle indplaceringer hen over dagen når det lige passer godt i praksis – og kan justere indplaceringen,

Det fungerer godt at have redskabet tilgængeligt i hverdagen og det tager ikke lang tid for personalet nu at lave en fælles sprogtrappe ud fra deres individuelle data.

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Vi drøfter vores pædagogiske praksis på personalemøder, hvor vi gør brug af forskellige metoder for at skabe refleksion, både i fællesskab og i gruppearbejde. Til hvert personalemøde er der forberedelse enten på stuemøder eller individuelt. Dette kan være undersøgelser i praksis eller artikler, som skal læses inden mødet. Der sparres på tværs af huset, mens der øves på forskellige øvebaner eller justeringer i praksis. Dette gøres i hverdagen.

Vi bruger SMTTE til at skabe fælles faglig retning i huset. Indtil videre har vi SMTTE ved fælles faglig retning for: Samling, haven og de fysiske læringsmiljøer. Den fælles faglig retning gennemgås på stuerne ved hver nyansatte kollegas første stuemøde. På denne måde sikre vi, at alle kontinuerligt er opdateret på vores fælles faglige retning og justere praksis ved behov.

Hver uge afholdes et kort "postmøde", hvor små og store justeringer i hverdagen tages op.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

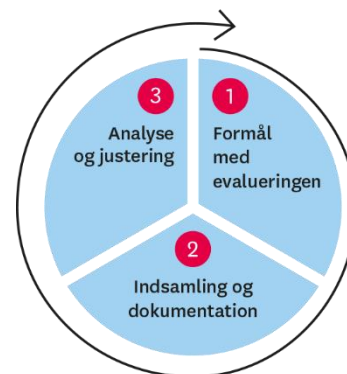
De faglige fyrtårne har i samarbejde med leder, skrevet den styrkede læreplan

De faglige fyrtårne og pædagogisk leder samler alt dokumentation, der udarbejdes i de forskellige fokusområder, vi arbejder med. Dette vil indgå i den styrkede læreplan som en beskrivelse af praksis.

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

”Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:

- Børnegruppens trivsel og læring
- Børn i udsatte positioners trivsel og læring
- Tosprogede børns trivsel og læring
- Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Udvælg en eller flere evalueringer, som I har gennemført i de seneste to år, og saml op på erfaringerne ved at svare på nedenstående fire spørgsmål for hver evaluering. De fire spørgsmål knytter an til trinene i en evalueringsproces. Vælg gerne evalueringer, som betød, at I efterfølgende ændrede jeres pædagogiske praksis.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

I Akvariet vil vi gerne undersøge og eksperimentere med den vores fysiske læringsmiljøer. Vi vil have fokus på hvilke læringsmiljøer vi skaber for børnene og hvilke muligheder, de giver for børnenes legerfaring.

En fælles faglig retning på vores fysiske læringsmiljøer, giver mulighed for at vi kan udfordre og inspirere hinanden og mindske risikoen for forskelle for børnenes legemuligheder i huset.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Vi har lavet 2 kids undersøgelser af de fysiske læringsmiljøer i hele huset.

Hele personalegruppen har gennemført kompetencepakken "rum og Læring"

Personalet har læst "rum og læring for de mindste" af Charlotte Ringsmose og Susanne Ringsmose Staf-feldt

Vi har afprøvet i praksis – daglige observationer – afprøvet forskellige måder at indrette på

Der er arbejdet på personalemøder med praktiske øvelser og Reflektionsspørgsmål

Sparring på tværs af stuerne, hvor vi har kommenteret på andre stuers læringsmiljøer.

Der er lavet fælles SMTTE på personalemøde

På næste side ses den fælles SMTTE:

SMTTE fysiske læringsmiljøer – juni 2023

SAMMENHÆNG:

Kids vurderinger har vist et behov for justering af de fysiske læringsmiljøer indendørs.

Der er en lille forbedring på den sidste vurdering – vi ønsker at se en større forandring i næste rapport. Rapporten viser fortsat enkelte forskelle gennem huset på de mulighed børnene har for at indgå i legefællesskaber. Dette vil vi gerne ændre på.

MÅL:

- At alle stuer har tydelige rammesatte legemiljøer
- Danne rammerne for fordybelse og leg
- At udvikle gode legekompetencer
- At skabe rammer for forskellige lege typer
- At skabe flow i leg (fordybelse / glemme tid og sted)
- At styrke børnenes fantasi og leg
- At give børnene mulighed for at indgå i forskellige børnefællesskaber
- At udvikle børns legeerfaring
- At der er mulighed for at igangsætte aktiviteter for alle aldersgrupper
- Højt til loftet – plads til alle
- Udfordre circle of security

TEGN:

At børn vælger leg ud fra interesse – frem for venner

At børnene har det sjovt, smiler og griner.

At børnene viser glæde ved leg

At børnene er fordybet.

At børnene selv går i gang med at lege.

At børnene fordeler sig på stuen

At børnene bliver i legen i længere tid (flow)

At børnene leger mere konstruktivt (færre konflikter)

At børnene inviterer hinanden og deltager i andre lege.

At børn udvikler på deres leg

At der er "wedentity"

TILTAG:

- At skabe 4-6 legezoner på alle stuer hver dag både faste og flytbare
- At lave flytbare tema/lege kasser
- Låne flytbare tema/legekasser imellem stuerne
- At gøre klar til leg når vi åbner stuen og generelt gøre klar til leg frem for at rydde op – også i løbet af dagen.
- Kvalitetstjekke legetøj (ryd op – smid ud – send videre)

Voksenrolle:

- Skabe stemning, smitter af på børn både positivt og negativt.
- Leg – elsk det engagerede voksne er nærværende voksne
- Engagement smitter af på børnene og motiverer børnene, der bliver færre konflikter.
- De skal inspirere og motivere, gerne overkarikere i væremåde.
- Voksne skaber passende forstyrrelser i børns leg
- Den voksne støtter børn i nærmeste udviklings zoner
- Voksne fordeler sig og sætter leg/aktivitet i gang med fælles fokuseret opmærksomhed
- Tydelige aftaler og rollefordeling (hvem gør hvad Leger/skifter bleer)

EVALUERING:

På personalemøde i marts 2024 vil vi gerne evaluere effekten af arbejdet med de fysiske læringsmiljøer indendørs.

Ursula og faglige fyrtårne udarbejder en ny kidsrapport, som præsenteres for personalet

---

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Ud fra arbejdet med de fysiske læringsmiljøer kan vi konkludere at:

- Børnene er mere deltagende i legen
- De voksne har skabt flere muligheder for at børnene har deltagelsesmuligheder i legen
- Børnene er bedre til at vente på tur og give plads til andre børn
- De voksne inddrager børnene mere i legen
- De voksne har fået mere øje på børnenes initiativer i leg
- Der er fast struktur og fælles praksis i hele huset omkring indretning af læringsmiljøer
- Vi ser tegn på sidemandsoplæring blandt børnene.
- Flere voksne er deltagende i leg og tager ansvar for at der sker leg i de forskellige læringsmiljøer

---

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Det er en igangværende proces at lave justeringer i praksis.

Der har mellem den fælles drøftelse, udarbejdelse af SMITTE og evalueringen især været justeringer i mængden af legetøj på stuerne og hvilket legetøj, som er tilgængeligt på stuerne.

Der er ved at ske en sproglig ændring fra: "Vi rydder op" til: "Vi gør klar til leg"

Der er kommet et større fokus på at forlænge legen og blive i den.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

”Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Forældrerådet har fået fremlagt tilsynsrapporten og givet deres kommentarer.

Vi har arbejdet med tilsynsrapportens anbefalinger som tema-møder i forældrerådet. Her laver personale-repræsentant eller leder et kort oplæg om emnet (Fx læringsmiljøer) Herefter vil forældrene blive inddraget i fælles refleksion, sådan at vi får forældreperspektivet sat i spil.

Vi har i forældrerådet arbejdet med ”fælles faglig retning for modtagelse af nye familier”. Her har forældrene givet deres perspektiv, som vi har justeret ud fra.

Vores forældrepeje er udarbejdet i samarbejde med forældrerådet. Den er skrevet af personalet, men justeret efter forældrenes oplevelse af praksis og deres behov for oplysninger som ny forælder.

I 2023-2024 skal vi i forældrerådet arbejde med hvordan vi skaber et godt samarbejde og læringsmiljø for vores ældste børn.

Det fremadrettede arbejde

”En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Vi vil gerne fortsat have fokus på de fysiske læringsmiljøer. Vi vil gerne undersøge hvad læringsmiljøet har af betydning for børnenes udvikling, hvordan vores fysiske læringsmiljø inspirerer til leg, og hvilken rolle og positionering den voksne tager.

Vi vil ligeledes se på hvilke legemuligheder der er i vores have, og hvordan de voksne positionerer sig i forhold til leg.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Vi vil fortsætte med at afprøve tiltag i praksis som øvebaner.

Personalegruppen finder god mening i at arbejde med idegenerering, videns indsamling, afprøvning og evaluering. Det er en form, vi vil fortsætte med at arbejde i.

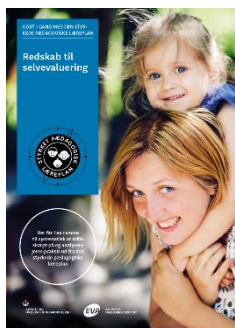

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

De faglige fyrtårne og pædagogisk leder vil løbende redigere i den skriftlige læreplan, i forhold til de praksisbeskrivelser der kommer ud af de fokuspunkter vi har/har haft ind, som vi laver i hverdagen.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med evalueringskultur og den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige understøttende materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Podcastserien Børnehøjde er en faglig podcast om pædagogik og læreplan. Andet tema i serien sætter i tre afsnit fokus på evalueringskultur. Til temaet findes et dialogkort med spørgsmål til refleksion.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Evaluering af arbejdet med den
pædagogiske læreplan

© 2020
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Undervisningsministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC